

Wandelweelde op oude buurtpaden

Het padennet rond Gaanderen is anno 2014 nog bijna net zo als twee eeuwen geleden. Wandelen is historie proeven.

door
Henk Harmsen

henk.harmsen@gelderlander.nl

GAANDEREN - Op veel plekken lijkt een abrupt einde te komen aan ons Gaanderpad. Maar als we midden op het zoveelste boeren-erf staan, en ik me afvraag 'wat nu?', dan blijkt er telkens toch weer een paadje te bestaan waar we verder kunnen.

Zo doorkruisen we smalle zandwegen of provisorisch wat verharde paden, haast van erf tot erf een intiem stuk platteland, waar de historie nog zichtbaar en voelbaar is.

We volgen een mooi stuk van het dit jaar geopende Klompenpad door de Gaanderhei met inwoners Theo Wissink en Dick te Voortwis en met André Kaminski van de Stichting Achterhoek weer Mooi. Kaminski is dolenthousiast over dit gebied met de vele oude paden. Hij ziet er dan ook beslist een landschapsmonument in. Eerst komen oude en nieuwe kaarten op de keukentafel, om vast te stellen dat er in twee eeuwen in het oude wegenpatroon rondom het dubbeldorp eigenlijk maar

heel weinig is veranderd. Wel zijn heide, bos en veen grotendeels verdwenen, maar de aloude paden, hoogstens wat verlegd of opgeschoven, zijn nog goed te herkennen met de aanliggende, sterk verspreide boerderijen. Alleen langs het tracé van de snelweg A18 is alles op de kop gezet. Terwijl we de oude kaarten bestuderen vertelt Theo Wissink hoe hij vroeger op diverse plaatsen met de fiets dwars door weilanden reed, waar dan hekken zaten voor passanten, om zo de weg te verkorten. „Dat was wel een heel *geslakker*“, herinnert hij zich. Sommige paden zijn nog zo smal dat

ooit een bulkwagen bij 't Mullink niet verder kon zonder dat er een paal van een afrastering uit de grond moest.

Vanaf de Tentjesbult, een oud rivierduin, volgen we het deel van de route naar de gemeentegrens bij Voorbroek en de Akkermansbeek. Via de Akkermansweg, Steverinkstraat en Hertelerweg komen we op de interessante Smidstraat, genoemd naar de voormalige smederij Tangelder. Een maisakker van Wissink heet hier nog 'Bosweide', waaruit wel op te maken valt dat dit perceel ooit aan bos grensde of er misschien wel middenin lag. Aan bosvarens in

■ Aan het Gaanderpad (Klompenpad) bij het rivierduin Tentjesbult. Links Dick te Voortwis, rechts Theo Wissink en onder Ria Evers. foto Theo Kock

een ruige rand is dat ook nu nog te herkennen. De hier onverharde Peppelmansdijk maakt een vreemde slinger, die echter ook al zeer oud blijkt. Via de Vreeltstraat gaan we terug naar de Kerkstraat in het dorp, op oude kaarten als 'Gruisweg' aangeduid, zeker vanwege een bedekking met steengruis.

In zijn volle lengte is het Gaanderpad of Gaanderense klompenpad 13 kilometer, maar het is ook in twee aparte delen te volgen. De bekende herberg Het Onland is

begin- en eindpunt en daar ligt voor 1,50 euro de routebeschrijving. De route voert onder meer langs de voormalige ijzergieterij Olmuis/Rekhem, het voormalige klooster Bethlehem, stuw en sluis De Pol en de brug over de Bielheimerbeek.

De Jaartsveldloods is een relict van goddeels verdwenen oude industriële bebouwing. Op een afgegraven duin zou hier ooit een galg hebben gestaan. Historie wordt hier levend in het landschap. Dick te Voortwis meent

aan de Steverinkstraat, bij het eerste schooltje van Gaanderen (1828 tot 1867), dat we hier staan op de meest centrale plek in het ontstaan van Gaanderen. En Ria Evers vertelt met enthousiasme over de 'werkgroep Rivierduinen' die in het gebied aan de slag is.

De route is ook digitaal te volgen met een toepassing, die te vinden is op www.klompenpaden.nl. Dit is deel 24 van de serie over landschapsmonumenten in Oost-Gelderland.

“Het fietsen dwars door de weiden met hekken was wel een heel *geslakker*”

Theo Wissink, verteller